

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in veljá v Mariboru brez pošiljanja na dom
za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četr " 2 " 20 "
Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četr " 2 " 60 "

Oznanila:
Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska lkrat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisk je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Pred domaćim pragom.

Dunajski časnik „Vaterland“ je v eni zadnjih številk nepremišljeno svoje predele odprl nekemu dopisniku iz Slovenskega, ki po lastnih besedah ni zadovoljen s živo dušo na svetu, nego sam seboj. Dopisnik, katega bi lahko s prstom pokazali, je sicer že „Slov. Narod“ in o seboj njegovega vrednika prav dobro vedel rabiti za svoje koristi, vendar je zdaj napisal grdo gromado natolcevanja in sumničenja proti „Slov. Nar.“ in kar je na njem in okolo njega. Vredništvo ni nikar v zadregi odgovorjati na te napade. Ker pa je na eno stran jako neprijetno pisati „pro domo sua“, na drugi strani pa so napadeni tudi možje in stanovi stojčeči izven vredništva in lastništva, hočemo za danes pustiti govoriti te zadnje in priobčujemo na prvem mestu dva dopisa, ki sta nam od duhovniške strani včeraj došla. Prvi je pisan na bregovih Savine in se glasi: „V številki 112. dne 24. aprila dunajskega časopisa „Vaterland“ nahajamo dolg dopis: „aus Windisch-Bücheln in Steiermark — 22. April.“ Ta „Gedankenstrich-Korrespondent“, kteri se hvali, da je katoliško-naroden duhovnik, vse druge duhovnike, posebno pa tiste, kteri v „Slov. Narod.“ dopisujo, imenuje liberalce, ktera beseda po dopisnikovem mnenju pomenja to, kar „glaubenslos in glaubensfeindlich.“ O ljuba katoliško-narodna duša brez ljubezni, ktera še zraven tega lažeš, da med slovenskimi kmeti živiš, ktera bi radi s tehoj hodili v katoliško kasino v Mariboru, ko bi ga bilo? Kje neki prebivaš, da je tvoj članek pisan 22. aprila večer, ker preje ni si iz imenitnega tvojega mesta domu priti mogel, bil že 24. aprila nastren na Dunaji, ali si ga morebiti telegrafiral? Legati se za duhovnega očeta, kakor naše ljudstvo še tu pa tam svoje duhovnike imenuje, vendar ne spodobi. Ker nisem tako izvrsten dogmatikar, kakor ti, in nam slovenska Matica še letos tudi ne bode izdala katoliške dogmatike, kar bi utegnilo sumnjo napraviti, da literarni odsek matičin tudi ni več katoliško-naroden, — bi rad zvedel, ktero lastnosti ima katoliška, ktere šizmatična, ktere luteranska in paganska narodnost.

Glejte gospodine! kakor čujem, marsikter dosedanjih slovenskih poslancev noče več poslanstva sprejeti, in tako iščejo po vseh kotih sposobne može — ne bi li Vi nam povedali svojega imena, gotovo kot katoliški narodnjak boste zmagali, in tudi dosti koristnega storili za cerkev in narod, boste vse nove postave o šoli in zakonu podrli in nas osrečili, da vse bode šlo po kanonih tridentinskega in vatikanskega zbora. Dr. Vošnjak, katega ste izvohali kot erkecerja, je seleno obljubil Vas podpirati, in je rekel, da bode še pogumniši nego O'Connel in Montalambert. Bil bi že on rad v lanski seji tako imenovano ultramontansko zastavo visoko povzdignil, ali bal se je, ker kot svetovnjak ne razumi na tenko katoliške-politike, da bi ga kje ne bi anathemazirali. Zato je rajši molčal, pa če dobi takšnega korenjaka, kakor ste vi Vi g. „aus Windisch-Bücheln“, bode tudi krepko Vam sekundoval. Žalosti g. dr. Vošnjaka samo to, da Vi tako malo obrajtate njegovo katoliško mišljenje, in vendar se je pridno udeleževal shodov z velikim hrutom začetega katoliško političnega društva slovenje-bistriškega. O taka društva kaj pomagajo, — celo farmeštri, kteri so v kloštrih nekdaj živelii, pri volitvah v okrajni zastop — ne volijo mož od katoliško-političnega društva priporočenih; posebno dobrotljivo pa se bodo takšna društva pokazala, ako se za načelnike zvolijo nemški grofi, kteri nemške govore imajo do slovenskih poslušalcev. Sicer imajo takšni načelniki tudi to lepo katoliško krščansko čednost, da družbenike odvračujejo od nekatoliškega „Slov. Narod“, katega po njihovem mnenju zdržujejo šizmatični rubeljni, kar pa je prav dobro za lastnike „Slov. Narod“, ker koj potem so si ga nekteri naročili bili, in ga prav pazljivo berejo. G. dopisun krivi „Slov. Narod“, da je on znašel razloček med klerikalci in liberalci, pa ni pomislil, da tudi on svoje duhovske brate razdeluje v katoliško narodne in liberalce i. e. „Glaubenslose, Glaubensfeindliche“; pojrite, in se lepo zahvalite g. duhovnemu očetu, ker ste sedaj zvedeli, kaj ste vsi vi duhovniki, kteri ste si „Slov. Narod“ naročili, ali kedaj kakšno črkico v njega pisali. Jaz kakor ubog grešnik, sicer po svojih mislih tudi

zvest katoličan, Vas ne morem in ne znam zagovarjati, ker ne vem v čem obstoji bistvo katoliške narodnosti, — boste se že sami morali, posebno pa oni „bekannter liberaler Geistlicher“, kteri g. dr. Vošnjaku rad hrbet pokriva, in oni „Marburger Priester“, kteri je „Schleppträger und Aushangsschild der slovenisch-liberalen Clique“. Ta g. „aus Windisch-Bücheln“ se je naučil terminologijo ljubljanskega Mephista, dozdeva se mi, da je iz Ljubljane dobil svoje inspiracije, in stopil v oni komplot, kjer je tout prix hoče zatreći „Slov. Narod“. G. dopisun misli, da ta časnik Slovence razdržuje; naj nam verjame, da jih združuje, samo Tartufe izobčuje, kjer pod kinko katolicizma v cerkvenem in narodnem oziru „les ebe iščejo“. Takih katoličanov pa nas Bog obvaruj! — Kot zvest sin svoje cerkve in svojega naroda bi pa slov. duhovništvu svetoval k njegovemu lastnemu pridu, naj pod bandero tega gospoda ne stopi, ker iz celega omenjenega članka ne veje nikakoršen duh krščansk, temoč egoizem in zelotizem, in najgrša interlancija. G. dopisun pa je s tem svojim dopisom več škodoval cerkvi in narodu, nego vsi dosedanji članki „Slov. Naroda“, v katerih je g. dopisun ovohal „mehr oder weniger verdeckte antikirchliche Tendenz“. Prihodnje volitve bodo to potrdile. Nesrečen narod in nesrečna cerkev, ki bode imela take b r a m b o v e !

Drugi dopis nam je došel v imenu več duhovnikov od štirsko-koroške meje in se glasi: „Dopisovalcu v „Vaterland“ štev. 112 iz „Slovenskih goric“, ki se nad duhovnikom iz Maribora zarad njegovega dopisa v „Slov. Narod“ štev. 46 tako silno repenči, kratko povemo, da se z omenjenim duhovnikom in njegovim dopisom polnoma zlagamo.

Ni še bilo dobe, da bi na Slovenskem med posvetnimi in duhovskimi toliko sloge potreba bilo, kakor ravnno zdaj. Brez te sloge Slovenija propade; zatorej je ne razdirajte v najvažnejšem trenotku! Mi hodimo za zastavo, kjer zlasti o novejših časih „Slov. Narod“ visoko drži; za tega del pa še nismo po „vaterlandovem“ dopisniku „brezverna klika.“ Kakor nam je znano je teh misli veliko število slovenskih duhovnikov. „Klike“ delati si prizadeva le omenjeni dopisnik, ki v tako

Listek.

Prvi letopis štajerskega deželnega arhiva ali pismoshrambe.

Pod naslovom: „Jahresbericht des steiermärkischen Landesarchivs zu Graz“ je novoosnovana štajerska pismoshramba svojo dosedanje delavnost širšim krogom naznanila. Kar se nas Slovencev tiče, ima ta letopis za nas mnogo zanimivega v sebi. Prvič izvedamo iz njega, kakó menjše dežele same bolje za znanosti in za podporo učenih prizadevanij skrbé nego država sama. Kajti vlada nij hotela do najnovejših časov „deželnega arhiva“ „jovanejskemu“ pridružiti, samó da ne bi potem stara deželna pisma in deželne v njih sodržane pravice med občinstvo prihajale (str. 42). In tudi pri plačah uradnikov prejšnjega deželnega arhiva je vlada bila skôpa do skrajnosti; kaj so deželni arhivi v očeh Meternichov in Bachov imeli veljavnosti! Vse to se je spremeno, ko sta Joanneum in deželna pismoshramba v deželno vlast pripadla; Joanneum po oporoki ravnega ševojvoda Jovana, deželni arhiv pa po prirodnej ded-

ščini deželnega zborna po deželnih stanovih. Ker pa je skoz to deželni zbor, ali recimo raje, dežela sama postala posestnica in lastnica obeh arhivov, zato je l. 1868 nij bilo več težavno, to doseči, na kar je že večkrat težila, na združenje obeh pismoshramb. To združenje je bilo l. 1868 (12 sept.) po deželnem zboru štajerskem skleneno (str. 44). Po „pravilih“ temu zavodu l. 1869 danih so se „deželnej pismoshrambi“ novi prostori in opraviteljskim uradnikom tudi primerne plače dovolile.

Vseli teh dat in sprememb ne bi omenjal, ko bi ta arhiv za povestnico slovenskih in vzhodnih krajev ne bil tako važen. Tu leži marsikter rokopis shranjen, ki je za pretemno dobo ponemčevanja Štajerske, za slovensko etnografijo in za zgodovino in jezik Slovencev veliko važnosti. Najstarejši rokopisi segajo v deveto stoletje po Kristu (l. 810), (st. 41). Izvirnih pisem štajerska pismoshramba šteje okoli 13.800, in prepisanih pri 20.000 (str. 38), tako da je ves arhiv tako rekoč „nenatisneni Codex diplomaticus štajerske dežele“ (str. 38), kar je poznavateljem štajerske in slovenske povestnico jako važen pripomoček. Žalibote, do zdaj nij mnogo Slovencev (vsaj zunaj Gradea bivajočih) tega zavoda selmu je polovico teh sto le črez pol leta izplatiti

posluževalo; med upotrebovatelji čitamo samó g. Voduška, fajmoštra pri Sv. Petru nad Celjem, g. Novaka, glavnega fajmoštra v Šmartnem pri Slov. Gradeu, in g. kaplana Zapletal-a v Lubnem, (ako je ta Slovenec) (str. 50). Želeti je, da bi se naši mlajši ljudje, ki se v Gradeu učé, tega zavoda pridno posluževali. —

Potem kratkem pregledu prvega, rekel bi poslovnega dela imenovanega letopisa, naj še v kratkem povem, kar sem vsaj jaz v drugem njegovem delu, v dokladah (Beiträgen) zanimivega našel. Prvi spis je l. 1478, v katerem se cesarju Frideriku III. ostiri leviti očitajo, zakaj cerkev in samostane rubi, proti Turkom pa roke križem drži. Spisal je ta „oklic“ (maueranschlag) neki „ubog brat ali frater v Gradeu“ v petek pred Martinovim gore povedanega leta (str. 63). Drugi dokument sодržuje latinski spisano odpoved nekega škofa sremskega, po imenu Simona Brodericha (= Broderiča) kralju Ferdinandu I. l. 1527, ko je ta po smrti nesrečnega Ladislava hotel kralj ogerski postati. Biskup kralju odpoveduje svojo pripomoč k temu podvezetu, ter kralju očita umazanost, zakaj ga je samo s sto forinti (floreni) podkuopal in polovico teh sto le črez pol leta izplatiti

važnem času za Slovence ne zna boljšega početi, kar razdražbo delati. Da je njegov dopis kako enostranski strasten, se vidi že iz tega, ker „Narodove“ besede „duhovnik in svetovnjak“ kot „klerikal“ in „Freimaurer“ pretvarja. To se reče po našem: Škandal iskat.

Kdor se o času tako imenitnih volitev, kakor so zdaj pred našimi durmi, ne more na višo stopnijo povzdigniti, tega moramo le omilovati.

V imenu več duhovnikov.

Slovenski shod v Koroški Bistrici.

—z— Kakor se je naznanilo, sklical je odbor „Trdnjave“ shod v Bistrico. Tri dni pred odločenim dnevom dobi predsednik „Trdnjave“ na njegovo slovensko naznanilo nemški odlok, po katerem se shod ni dovolil, češ ker po mislih velikovškega okrajnega poglavarstva sme društvo le tam delovati, kjer ima svoj sedež, in sedež društva je v Celovcu. Predsednik „Trdnjave“ se je zoper ta odlok že pritožil. Da bi se pa vendar dosegel namen, kterege si je predložil odbor Trdnjave, naznanil je g. Poznik s novo vlogo shod na tistem mestu in za tisti dan s prejšnjim predlogom. Samo ena točka se je pridjala, namreč vprašanje, ali smejo koroški Slovenci tirjati, da se slovenske vloge vračajo s slovenskim odlokom? Po tej poti se shod ni prepovedal. Kljubu razglasu, da shod — od društva Trdnjave sklican ni dovoljen, zbral se je vendar lepo število domoljubov. Nekteri so prišli celo 28 ur daleč. Kmetov iz okolice je bilo nad 200.

Govorilo se je najprej o volitvah. Nekteri so predlagali, da bi se koroški Slovenci v prihodnje ne udeleževali nobenih volitev in samo protestirali zoper veljavnost brez volje slov. ljudstva storjenih sklepov. Med govorji so se slišale grenke besede zoper Šmerlingov volitveni red, zoper slabo zastopanje zdanjega državnega poslanca (namreč dr. Mertliča), ki ni zapustil z drugimi poštenimi poslanci drž. zbor, temveč rad prikimoval ministerskim besedam*). Z ozirom na slab vspeh, kterege ima pasivna politika pri ljudstvu, ki še ni dovolj zbujeno iz političnega spanja, in na nasledke, kteri so se opazovali po ljubljanski volitvi, sklenilo se je naposled, da se imajo Slovenci volitev udeleževati. Naj pokažejo, da znajo pri volitvenih bojih zmagati. Prašanje je samo to, kakšni možje se imajo voliti. V splošni debati se je predpisoval program, kterege morajo prihodnji poslanci zastopati, namreč vpeljavo domačega slovenskega jezika v vse kancelije in vše šole na Slovenskem, združenje vseh Slovencev v eno deželo, protivenje Pruskim naklepom. V specijalni debati se

* Po končanem posvetovanju je pršal nek kmet iz Drauberga dotičnega govornika, zakaj ni predlagal, da bi se mu nezaupnica podala. Govornik pa se je odrezal z besedami: Našim poslancem samo kljuni zrastejo, očes in ušes pa nič. Pis.

je predlagalo, da se voli za celo "Koroško v zvezi z Nemeji in konstitucionalnim društvom skupen volitven odbor, ki ima za celo doželo sposobne poslance pripričati. Ta predlog ni obveljal. Oziraje se na dozdanje skušnje, po katerih se je zaupanje Slovencev v poštenje nemške večine plačalo z bridkim jarmom, sklenilo se je zanaprej po lastni poti hoditi in prepričati slovenskemu društvu „Trdnjava“, ki šteje med svoje ude najskrbnejše prijatelje slovenskega ljudstva in njegove želje in potrebe najbolj znajoče domoljube, da ono sposobne in poštene zastopnike izišče in je slov. ljudstvu priporoča; ob enem so se imenovali gg. dr. Pavlič, Kušaj in Einspieler, ktere si volivec velikovškega okraja želijo za svoje poslanke.

Potem se je posvetovalo o točkah, ki se imajo pri taborjih na Koroškem pretresovati. V tem oziru se je potrdil program, kakoršnega je sestavil odbor „Trdnjave“; namreč razgovarjalo se bo o ravnopravnosti domačega jezika v kancelijah in šolah, o združenju Slovencev v eno krownino, o zavarovalnih društvih. Na novo se je predlagal razgovor o volitvenem redu, zastran kterege se ima v zvezi z resolucijo zastran zedinjene Slovenije izreči, da naj se volitveni okraji po narodnosti ločijo in da naj Slovenci zase in Nemci zase volijo svoje poslanke. Ta predlog je eno-glasno obveljal. Na to se je naznanilo, da bi se nad 500 Lješanov z godbo in banderijami udeležilo tabora, ko bi se sklical na mesto 25. julija, kteri dan ne morejo zapustili svoje poslo po fužinah, na 31. julija. S tem so bili vsi zadovoljni in tudi nazoči odbor „Trdnjave“ je temu pritrdir.

Pri razgovoru o slednji točki namreč o baranji, ali smejo koroški Slovenci slovenske odloke tirjati na slovenske vloge, protestovala je vsa zbrana množica enodušno zoper ravnanje velikovškega poglavarstva, ki slovenske vloge vrača z nemškim odlokom in s tem skruni slov. narodnost in ravnopravnost.

Po dokončani razpravi so se po prijateljski pogovarjali domoljubni gospodje in kmetje med seboj; mladina je prepevala slov. pesmi in še le pozno se je razšla vesela in z doživljenim dnevom zadovoljna družba. Shod v Bistrici je imeniten. Prvokrat so se črez sto in sto let zopet zbrali Slovenci pri postavnem shodu ter se pomenkovali o resnih razmerah tlačenega slov. ljudstva, in prvokrat se je med prostim slov. ljudstvom na Koroškem brez ovinkov izrekla želja, da bi se z drugimi slov. brati v eno krownino združili. Še obljudba, da se bodo odpravili vsi davki, bi ne bila sprožila toliko navdušenja, ko prizadevanje za združenje vseh Slovencev. To najbolj dokazuje, da slov. ljudstvo ni takoj nečimerno, kakor bi ga radi nekteri nemški pisuni črnili pred svetom, da ne skrbi samo za trebuh, ampak da mu je mar za dušni napredok.

Dopisi.

Iz Planine, 24. aprila. [Izv. dop.] Kakor bo že čitateljem „Slov. Naroda“ znano, napravil se bo tabor v Cerknici junija meseca. Prošnjo za dovoljenje je vložil osnovni odbor že 6. aprila pri tukajšnjem glavarstvu; ali do zdaj ni še nobenega odloka, je li tabor dovoljen ali ne. Kaj naše zarad hitrosti in urnosti obče znano glavarstvo s to prošnjo dela, kako jo kuha in peče, kam se je g. Ogrinec v tej seveda težavni rešiti obrnil, morebiti še v Ljubljano, kaj neki vladu poreče, to ni nam znano, kajti to je stroga uradniška tajnost. Naj že storé, kar jim draga ti vladni možje, o tem bomo govorili še pozneje pri drugi priložnosti; da je liberalnost pri naši vladu nad vsacimi duri napisana, to že itak vemo predobro iz lastne skušnje; počakajmo tedaj, kaj bo nam glavarstvo skuhalo, da bomo videli krib, kterege nam bo naš Ogrinec po tako sicer dolzem in dolgočasnom, vendar birokratičnem premišljevanji in duhtanji predstavljal.

Vrstice te niso namenjene, našemu glavarju zopet napravljati zadrege, kajti za to nam bo še vsaki dan preobilo prilike, hočemo le omeniti zadrege, v kterej je osnovni odbor zarad dneva. Nekterih misel je, da bi se tabor napravil na 12. junija, večina pa je za binkoštno nedeljo. Zakaj bi bilo dobro in ugodno napraviti ga 12. junija, tega ne vem in tudi nikakor ne umem. Da je binkoštna nedelja najugodnejši dan, to bo vsak lahko sprevidel, kajti na isti dan bi prišlo mnogo ljudi, ker bi pri tej priložnosti tudi lahko videli znamenito cerkniško jezero, in drugi dan pa se lehko podali v Postojno, kjer je vsako leto na ta dan jama odprta; kakor sem zvedel iz zanesljivega vira, prišlo bi na ta dan tudi mnogo rodoljubov iz Štirskega, posebno govorniki, ktero osnovni odbor misli povabiti, ki bi pa 12. jun. ne mogli priti; tudi ljubljanski Hrvatje, kakor naš glavar imenuje Sokole, bi se gotovo v obilnem številu udeležili, kar bi jim 12. junija ne bilo tako lahko mogoče; sploh je v vsacem obziru binkoštna nedelja najugodnejši dan za tabor. Slišal sem sicer iz ust necega rodoljuba razloge, zakaj ne mislio napraviti tabor na binkoštno nedeljo in to je, ker bi to gotovo duhovništvo ne bilo po volji in bi menda tudi g. Ogrinec temu dnevu stavljal ovire; ali kar se našega glavarja tiče, moramo le reči, da on v tej zadevi osobito ne more nam delati zaprek, če bi jih tudi še tako rad stavljal. Kar pa zadeva naše sploh narodno duhovništvo, se je pa vendar gotovo nadejati, da ono dobro ume namen taborov in da ono dobro spozna, da tabori niso zbirališča „freidenkarjev“ in enacih ljudi, ampak da gre tu za narod, za njegove pravice in težnje, in narodov poduk. Mislimo tedaj, da bi v tem oziru ne bilo treba premišljevati, vsaj je občna misel in želja, da bi se tabor napravil na binkoštno nedeljo, ker je gotovo ta dan najugodnejši v vsacem oziru.

obečal (str. 66). Iz tega pisma providamo, kakšo so si nekdaj kralji pot do ogerske krone z denarji gladili. — Tretji, za povestnico južne Slovenije (metliškega okraja, Trsta, Istre in Gorice), kakor tudi za hrvatsko primorje zanimiv je dokument, v katerem „notranje-astrischa vlada“ štajerskemu zboru o vojski z Benedikmi račun in sporočilo daje, l. 1616. O celej tej zgodbi priméri, kar piše Iv. Terdina v „Zgodovini slov. naroda“ na str. 102—103! Povod drugemu ravnemu in kavemu med notranjo Avstrijo in med Benedsko gospodsko („herrschaft“) so dajali senjski Uskokovi. Ti hrabri Slavjani, ktere sporočilo tolovajo (rauber) imenuje, so se na morji z Benečani večkrat zavoljo kupčije in prevažanja sovražno sprejemali. Uskokovi so najme iz Reke v Dalmacijo (ondaj Benečansko), na Turško in na samo Taljansko (tako tudi v Benedke) blago prevažali in prekupčevali. Benečani, ošabni in jadransko morje kakor svojo i zključivo lastnino smatrajoči (kar sporočilo večkrat omenja) tega niso trpeli in so kljubu vsem z Avstrijo sklenenim pogodbam uskočke ladije in uskočko blago optimali, koder so mogli, ljudi vjeti pa na galje kovali. Prepiri in krvave svaje so se čem delj ponavljale, ali po diplomatičkih potih zopet popravljale, pa vselej

tako, da je Avstrija na sramoti ostajala in pri tem vsem še Uskoke kakor nemirnež ostro in krvavo — za Benečanske grehe — kazovala. Skoz to napačno ravnanje avstrijske gospodske je Benečanom greben takó zrastel, da slovenske kraje (blizu Reke) začnó napadati ter hudo pokončevati, dokler je prišlo do očitih bojev okoli Trsta, Palme in Gradišča. In tu, posebno okoli Trsta, pokažejo slovenski prebivalci in slovenski vojaki (kajti, ako sporočilo o nemških govorih, to njih v narodnem, ampak v političnem smislujemati) svojo hrabrost, po krvavih bitvah vse Lahe popolnoma otepši in s slovenske zemlje zapodivši (prim str. 87 in 88). Še le nazadnje, ko je beneški vojvoda („Duca“) španjskega (v imenu Avstrije delajočega) in avstrijskega poslanca dolgo za nos vodil, je avstrijska gospodска vso na opačnost svoje politike in zvijačnost Benečanov pregledala, ter uboge Uskoke začela pod krilo jemati, se vé da jih kmalu po storjenem z Benečani mirom z nova kaznovavši. Zanimiva je sodba tega sporočila („relation“) o Uskokih. Med tem ko jih sporočevalec na nekterih mestih „gesindel“ in „rauber“ imenuje, daje jim zopet na drugih vso čast, iz istih ust skoraj nepričakovano n. pr.: „ti ljudje, med temi mnogo poštenih

in imenitnih, kteri so z dobrim znanjem v ojskovani in z junaškimi dušami (heroischen gemüthern) obdarjeni, so razdraženi in razjarjeni (irritirt) maševanja se prijeli (zur rach gegriffen) in so se na beneške ladije vrgli“ (str. 91). In čeravno je avstrijska gospodška sama priznavala, da so Uskokovi, njeni podložniki popolnoma nedolžni bili (gl. str. isto), vendar je proti njim kruto in surov in poleg tega kratkovidno delala, da je jih, na mestu Benečanov kaznovala. Kajti pri tej junaški hrabrosti, s kakovo so Uskokovi v manjšini bivajoči beneške ladije vselej premagovali, Avstriji in jih bilo težko, jadranskega morja dobrí del si prisvojiti in vsaj ohraniti. Takó pa vidimo vsemu temu nasprotno: avstrijska gospodška je svoje vrle podložnike Lahom žrtvovala, sramotni mir si od njih kupovaje v svarilen nauk sedanju veku, kakó bi se ne smelo več s posestvom jadranskega morja igrati ter Slovanov laškemu molahu v žrelo mati. Niso li sedanje okoliščine tedanjim enake?

Toliko, da se naši čitatelji s zanimivim letopisom seznanijo; vsaj to je namen tem vrsticam.

V Mariboru 4. aprila 1870.

Janko Pajk.

Iz Istre, 24. aprila. [Izv. dop.] Ker sem mora^{tuje za Rusijo; to je bilo gradiva za našo okrajno pašo!} pašo! hitro pozove župana in učitelja, jih hoče svariti, ali onadva se nista pustila v kozji rog gnati, ter ostro zavrnila Kodrmacovo ravnanje.

Tožila sta župan in učitelj omenjeno slugo zarad razžaljenje časti; čeravno je več časa od takrat preteklo, in je večkrat ranjki župan c. k. sodnijo interpeloval zarad tega, vendar do danes ni bil še oni sluga kaznovan. Gospod učitelj! pritožite se do više sodnije, ne pustite, da bo vsak c. k. z nami delal, ko svinja z mehom. G. Kodrmac! tako čujete Vi nad postavami, ko ste rekli županu in učitelju, naj pozabijo ono stvar, in da jih sluga nikoli več za nič hudega zatožil ne bode; je li to prav?

Zdaj naznam g. Kodrmacu in čast. bralcem „Sl. Nar.“, ka se je v Pasjanski čitalnici 3. aprila t. l. nov odbor volil; za predsednika je bil voljen „per acclamationem“ gospod učitelj Ivan Benko, podpredsednik je g. Čepek iz Rožane, denarničar Ant. Stančić; odborniki so gg.: Jože Mahnič, Jože Pečjarič, A. Košanec, J. Picinga, A. Pobega, J. Furlanič in Ivan Pečjarič.

Voli smo tudi za častne ude, slavnega jugoslavanskega mecenja g. I. Strosmajera, potem našo vrlo istersko vladiko g. J. Dobrila in pa zagovornika naših pravic na deželnem zboru v Poreču g. Fr. Ravnika.

Sklenili so besedo ne na belo nedeljo osnovati kakor je bil „Sl. Narod“ omenil, temuč so jo odložili na mesec maj; dan besede se bo javno po časopisih razglasil. Na dan besede se bode sešlo mnogo ljudstva v Pasji vasi, torej že naprej opominjam našega glavarja, naj pošle obilno množico žandarjev v vas, saj ni daleč od Kopra.

Iz Dunaja, 24. aprila. —es. [Izv. dop.] Denes je dunajsko veteransko društvo slovesno blagoslovljalo svojo zastavo. Svečanosti sta se udeleževala cesarjevič naslednik Rudolf in nadvojvodinja Gizela, prvi kot pokrovitelj, druga kot botra zastavi. Zastavo je blagoslovil v Štefanski cerkvi namestni škof Kutschker. Razen 2000 veteranov iz Česke, Šlezije, Solnograda, Štirske, gorenje in dolénje Avstrijske je bil nazoč tudi nadvojvoda Albrecht. Po cerkveni svečanosti so veterani defilirali pred palačo nadvojvoda Viljelma, kjer so se cesarski otroci na oknu pokazali. V vrstah veteranov so bili tudi zastopniki društva novo-bidšovskega, kateremu je grofica Klotilda Clam-Gallas pokroviteljica. Vseh teh vkljup je bilo 38 mož, ktere je vodil društveni prvomestnik, c. k. nadlajtnant Pynzger v pokoji. Teh 38 mož je, ko so šli memo Viljelmove palače med tisočerne „hoch-“ in „vivat-klice“ zagromelo mogočen „S l a v a !“ Lahko si mislite, da je ta klic mnogo pozornosti zbudil med obilno množico, ki se je proti veteranom rinila; videti je bil marsikter začuden obraz zlasti zato, da se je c. k. častnik (v svoji častniški uniformi), da so se, „dosluženi vojaki“ predznili na tak način „v nemškem mestu Dunaji“ kazati svojo narodnost!

Iz Dunaja, 25. aprila. —es. [Izv. dop.] Društvo za pospeševanje umetne obrtniške šole na avstrijskem muzeji je imelo denes svoj glavni zbor. To društvo se je sicer še le preteklo leto ustanovilo, vendar je že krepko napredovalo, nekoliko zarad svojega splošnega humanitarnega namena, namreč ponujati malim obrtnikom priliko in sredstva, da se morejo v umetni obrtini izobraziti, in potem zlasti zato, ker se en paragraf društvenih pravil glasi, da se more pri posameznih stipendijah določiti, ka se smejo le sinovom dotičnih dežel izročevati. Med 15 odgojenimi — ktere pa je lociti od šolarjev — je bil že takoj s početka prvega leta tudi en Slovenc, A. Kokalj iz Ljubljane, ki je pa žalibog na prsih zbolel in moral Dunaj zapustiti, kateremu pa se bode zopet dovolilo, da sme vstopiti, kadar bolezen poneha. — Društvo šteje 203 udov; cesar sam se z imenovanja vredno sveto udeležuje te naprave (1000 gld. ustanovnine in 100 gld. letnega doneska). Društveno premoženje znaša 27.000 gld. Grof F. Zichy je denes v svojem govoru poudarjal, da društvo dosezajo svoja namena nikakor ne razločuje med narodnostimi in veroizpovedanjami, kar je občinstvo sprejelo z vidno zadovoljnostjo.

Politični razgled.

Trdi se, da je gotov sklep vlade, da se državni zbor razpusti, in da je dotični patent cesar že podpisal.

Uradna „Linz. Ztg.“ ve pripovedovati, da v drž. zboru sklenena postava o pridobnini ne bode dobila najvišega potrjenja, ker je toliko nevolje zbudila med vsem prebivalstvom.

Pravosodni minister Tschabuschnigg je zaukazal, da se sme, ako treba, pri najviši sodniji na Dunaju obravnati tudi v katerem drugem nego v nemškem jeziku.

Voditelji posameznih narodnosti se ne bodo sklicali k občemu zboru. Potocki jih bo posamezno povabil, ne da bi zaslil njih tirjatve, ampak da bi jih pregovoril, naj ga podpirajo pri njegovih pomirljivih poskušnjah. Do zdaj so na Dunaj prišli Zeithammer, Klaudy, Tomaz, Petrino.

Zapisnik vladnih mamelukov, ki bi se bili imeli po želji poprejnjih ministrov z redovi nagraditi, je Potocki vrgel pod klop. Prav tako!

Češki listi trdijo, da Čehi ne morejo odstopiti od svoje deklaracije, da pa nikdar ne bodo ometavali sprave sklenene z Ogersko.

Iz Prag je brzojavljena v novo „Presse“: 26. t. m. dopoldne so imeli mladi in stari Čehi med seboj posvetovanje v pričo dra. Palackega. Dogovarjali so se o programu, po katerem bodo postopali proti miniterstvu.

Groholski snuje v Lvovu centralen volilen odbor za vso Galicijo.

Hrvaški narodnjaki bodo menda zopet začeli tirjati, naj se Dalmacija združi s Hrvaško.

Karlovški mestni zbor je protestoval proti svojemu razpuščenju. Za kraljevega komisarja je imenovan Sieber.

V Parizu se je raznesla sicer nepotrjena govorica, da se hoče cesar na korist svojemu sinu vladaju odpovedati, ko bi ljudsko glasovanje potrdilo ustavine spremembe.

Iz Carigrada naznanja telegraf: Sultan je v govoru na visoki porti naglašal napredovalno razvijanje turškega carstva, kateremu je obeta sijajno prihodnost!

Razne stvari.

* (Pozdrav in zahvala) poslancu Hermanu po telegrafični poti preteklo nedeljo v Savinski dolini izrečena, se glasi: V Žavcu zbrani slovenski rodoljubi kličejo svojemu neustrašljivemu zastopniku tisočkrat Slava in Živijo. Slovenci zedinjeni, Slovani združeni Tebi večno ostanejo hvalični. Tvoj in naš program je enakopravnost tudi Slovencev, zedinjena Slovenija!

* („Pavliha“) izide prihodno soboto z mojstrosko Kličevo podobo na prvi strani.

* (Labodski in celovški škof) sta se vtorak zvečer odpeljala v Rim. Kardinal Rauscher ju je, ki nista na potovanje še najmanj mislila, po telegrafični poti mahoma poklical v večno mesto. Stvar mora biti torej važna in nujna. Labodski škof je zdaj tudi svojega dvornega kaplana g. Žužo seboj vzel, kar kakor znano prvakrat ni bil storil.

* (Redko domoljubje) Gospod Ivan Fon v Tominu je pristopil „Slaviji“ v podedovanjsko društvo tako, da leta 1884 konečni delež dobi p evski zbor na rodne čitalnice v Tominu. Ker ta vrli domoljub plačuje po 25 for. na leto, bo znašal konečni znesek 750 do 1125 forintov. — Živio, gospod Fon!

* („Slavija“). Kot ustanovniki so dalje pristopili tej banki: gg. dr. Janez Bleiweis, dr. J. Razlag v Ljubljani; Gustav Ipavc v Šent Jurji; Jakob Lukan, Hugo Turek, v Šent Vidu pri Zatičini.

Dunajska borsa 27. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 fl. 60 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. — " —	— " —
Enotni drž. dolg v srebru	69 " 90 "
1860 drž. posojilo	93 " 30 "
Akcije narod. banke	712 " — "
Kreditne akcije	251 " — "
London	123 " 50 "
Srebro	120 " 70 "
Cekini	5 " 85 "

Jugoslovjanje!

Vzajemno zavarovalna prška banka

„SLAVIJA“

prvi vseslovenski zavod in prvi korak k uresničenju slovenske vzajemnosti zavaruje na

Štirskem, Krajnskem, Koroškem in Primorskem

po naslednjih oddelkih in sicer:

I. odd. življenje na vse načine

II. " na smrt

III. " ustanovila poddedovanjska društva.

Sedaj je razprostrala svoje delovanje s

IV. oddelkom, to je s zavarovanjem proti požarom.

Slavija je edini zavod, kateri svojim družabnikom po pravilih odd. IV §. 5 zagotovlju naslednje zdatne dobičke:

Pripomočki za napravo gasilnih priprav, za razdeljenje gasilne priprave in društva, za popravo poslopij znesajo vsakoletno gld. 1000 a. v., ki jih dobijo tiste občine, od katerih je pri banki „Slavija“ najmanj 10 hiš z najmanjšim zneskom gld. 5000 zavarovanih. Razdeljenje zgorej omenjenih pripomočkov se vrši po srečkanji, tako namreč, da se vse občine z omenjeno istino namreč gld. 5000 zapisejo na listike in vržejo v žarico, iz ktere se jih toliko vzdigne, kolikor je znesek za pripomočke.

Zavaruje se proti požarom na podlagi natančno cenjene vrednosti; v ta namen se volijo zaupni možje namreč: stavitelji, tesarski ali tudi zidarski mojstri, in pa občinski predstojniki.

Sklicavši se na pravila, ktera se brezplačno dobjijo pri banki, je še opomniti, da „Slavija“ ni družba na akcije, ampak v z a j e m n a, ktera ves dobiček razdeli zavarovancem. Službe odbornikov in oskrbnosti so le častne, brez deleža dohodkov. Vsak zavarovanec kot ud sme voliti in predlagati tehtne nasvete.

Iz tega se jasno razvidi, da se „Slavija“ kot vzajemna banka trudi le za občni blagor, kar tudi pričuje vsestransko priznanje po vseh slovenskih deželah.

Slovenci!

Nujni čas je, da se iztrgamo ptujim rokam, da sami skribimo s svojim materialnim imetjem.

V ta namen je prevzela banka „Slavija“ velevalno nalogo, združevati vse rode slovanske v denarstvenem obziru, in tako pospeševati materialne sile slovenske.

Ker je bila osnova take banke pri nas živa potreba, nahaja v vseh slovanskih pokrajinah na jugu in severu najzadatnijo podporo.

Slovenci, nadejamo se, da bote tudi vi dostojo zastopani v kolu družabnikov banke Slavije.

„Svoji k svojim in vsi za pravico!“

„Živila slovenska vzajemnost!“

J. U. dr. Jože Frič, dr. F. L. Chleborad, častni vodja.

Adolf Nocar, častni vodja.

J. M. Šary, Karol Židličky, predsednik, podpredsednik.

Okrajni in potujoči zastopniki s potrebnim pologom se iščejo pri glavnem zastopu za slovenske dežele v Ljubljani špitalske ulice, hiš. št. 269.

(3) Jan. Lad. Černý, 1. tajnik.

Fant iz dobre hiše s potrebnimi šolskimi znanostimi se kot praktikant sprejme v dobroglasno, največo juvelirska, zlatarska in srebrninarsko kupčijo

Avgusta Thiel-a

v gospodskih ulicah, Pajerjeva hiša v Mariboru.

Dečki, ki so zmožni slovenskega jezika, imajo prednost. (2)

(9) Stalna pomoč proti spolovni slabosti!

Originalna izdaja v 30. natisu izdane za vsacega koristne knjige:

Der persönliche Schutz

(osebna varnost) imenovana

Lavrentius-a.

Fasse Muth

Zdravniški sve-

v telesnih slabostih. En vezek 232 strani s 60 anatom. podobami. V zavitek zapečaten. Cena 1 tolar 10 sr. gr. = 2 f. 40 kr., dobiva se po vseh knjigozaložnicah, kakortudi pri Geroldu & Comp., Stefansplatz na Dunaju.

30 natisov! Ta visoka številka odvije delo vsako drugo priporočanje. Vsak iztis izvirne izdaje od Lavrentiusa mora biti zapečaten s tvo ponatisnjenim pečatom, na kar naj se pazi!

Izvirne državne srečke
se smejo povsod kupovati in igrati.

Ponudite sreči roko!

250,000.

kot najviši dobitek ponuja najnovejše veliko žrebanje, ktero je visoka vlada privolila in garantičala.

Potegnili se bodo samo dobitki in sicer po gotovem črtežu se bo v malih mesecih **28.900** dobitkov gotovo določilo, med temi so glavni dobitki po M. 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 2krat 20.000, 3krat 15.000, 4krat 12.000, 4krat 10.000, 5krat 8000, 7krat 6000, 21krat 5000, 35krat 3000, 126krat 2000, 205krat 1000, 255krat 500, 350krat 200, 13.201krat 110 itd.

Prihodnje dobitno žrebanje te velike od države garantirane denarne igre je uradno določeno in se bo vrnilo.

že 18. in 19. maja 1870
in zanj velja

1 cela izvirna državna srečka le f. 7. —
1 pol " " " f. 3. 50
1 četr " " " f. 2. —
ako se ta svota dopoljje v avstrijskih bankovcih.

Vsa naročila se takoj izvrši z največjo skrbnostjo, in dobi vsakdo od nas izvirne državne srečke sam v roke.

Naročilom se potrebni uradni črteži gratis pridade in po vsakem žrebaju pošljemo svojim deležnikom brez naročila uradne liste.

Dobitki se pošteno plačajo pod državno garancijo, in se ali neposredno pošljajo ali po želji deležnikov izvršujejo po naših zvezah v vseh večih mestih Avstrije.

Naš debit je zmerom srečen in smo nedavno imeli med drugimi bistvenimi dobitki **3krat prvi glavni dobitek** pri treh igrah vsled oficijskih dokazov in smo jih našim deležnikom sami plačali.

Seveda se sme pri tako solidnem početju povsod gotovo računati na živo udeleževanje, torej naj se že zgrad bližnjega žrebanja vsa naročila bržko pošljajo na

S. Steindecke & Comp.,
bakina in meniška kupčija v Hamburgu.

Kupujejo in prodajajo se vsakokratne državne obligacije, žezične akcije in posojilne srečke.

Da bi se nihče ne mogel motiti, izrecno pristavljam, da ne bo nobenega enacega od države res garantiranega žrebanja pred zgorej uradno po črtežu odločenem žrebrem obroku, in da moremo vsem tirjatvam kolikor mogoče ustreči, naj se izvolijo naročila na naše izvirne drž. srečko bržko neposredno nam poslati. Z. p. (7)

Edina zaloga najnovejših znajdeb.

(4)

Svarilo. Po meni v kupčijo spravljena „**Pasta Pompadour**“, ki je kot izvrstna skokoma našla obče priznanje, nekoliko česa neke firme ponarejajo, naj torej p. n. občinstvo zve, da se edino prava izvirna obrazna pasta dobiva le pri podpisanim. Ona hitro vse odpravi spuščaje na obrazu, sajceve, pege, šinje, sploh ohranuje, olepuje in mladi obraz. Pisker po gl. 1.50.

Vse je mogoče. Kdo bi bil prej vrzel, da se bo znašlo, kako oko varovati pri vtikanju nit in iglo; s prostim prav umnim orodjem se je posrečilo, da more slabo oko tudi v mraku v najtejno iglo lahko vdeti nit, in velja ta strojek s podukom le 25 kr.

Zobje ne bolé več. Vsak zobobol izvirajoč iz reume ali prehlada se mahoma ozdravi z novimi berolinškimi zobnimi kapljami. Poroštvo tako gotovo, da se vrne denar, ko bi kaplje ne pomagale. 1 flacon s podukom 80 kr.

Politur-Pasta. Neprecenljiv domač pomoček, s katerim vsakdo lahko zastarel ali oslepelo pohištvo itd. prelep politira. Škatljica s podukom za celo garnituro 80 kr.

Snažilna krogla za srebro (putz-kugel), izvrstni pomoček ponoviti in osnati oslepeli kovinske predmete. Nepogrešljivo za zlatarje in srebrarje, po 5 kr.

Regulator za vse ure je regulirana solnčna ura s komposom, vsacemu priporočljiva, ker se po njej gotovo vsaka mehanična ura dà vrediti; fino po 25 kr.

Štupa za pranje. S to štupo si prihraniš čas, delo in denar, zlasti pa se perilo bolj varuje, kakor sicer. Funti paket po 22 kr.

Amerikanske patentirane zavarovalne ključavnice, izvrstno delane, proti vsacemu lomastu, manje po 30, 40, 50 kr., večje po 70, 90 kr. 1 gl., velike z 2 ključama po 1 gl.; k popotnim torbam po 25, 40–50 kr.

Praktični so ostrogi za hlače, ki prislabem vremenu hlače branijo omadeževanja, par po 10 kr.

Angležke škarje iz najboljega jekla, različne vrste različno po 20, 25, 30, 35–45 kr., verižica 10 kr.

Prav koristne so nove mašinske olovke, brez sitnega ostrenja, tudi se špicne ne lomijo: v les vdeleno po 10 kr., v kost po 15 kr., s peresnim ročnikom in nožem 90 kr.; potrebna tekočina za 3 mesece 10 kr. Kos unioniradiči za svinec in tinto 5 kr.

Nog ne premakati je vsacemu svetovati. S posodo izvrstne Metzgerjeve apreture za usnje, ki dela usnje mehko in nemakljivo, tako da se tudi še dolgo nošeni črevlji ne premocijo, najbolje se doseže ta namen. 1 flacon po 60 kr.

Najnovejše Ligroine-žepno netilo, najrabljive te vrste, tudi za nekadike priporočljivo; v nježni malih oblikah navadne netilnice je zvezano z lampo, ki ima za 1 uro netila, da je pri čestih prilikah luč hitro pri rokah. Cena zato tako nizka, da se bolj razširi. Po 50 kr.

Perzijsko barvilo za lase, s katerim se mahoma sivi lasje ali rujava ali črno pobavajo; ob enem ohranuje naravno črvost. Ono je iz zelišč in vse neškodljivo. Karton s podukom 2 goldinarja.

Ceno vseh svojih stvari naznjam brezplačno in pošljam zapisnik na dom.

Ob enem prebivalce na deželi opominjam na moj komisijski oddelek, ki je edina kupčija te vrste, kjer se najmanjše in največje, naj bo ktere kupčije koli, hitro in po ceni oskrbi, torej se priporoča obilnim naročilom.

Prva avstrijska komisijsko kupčija **A. Friedmana na Dunaji**, Praterstrasse 26.